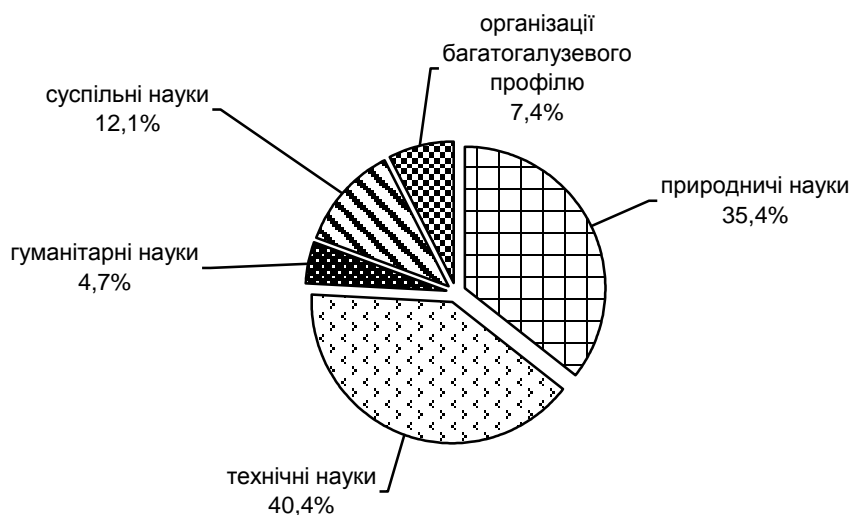

Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2014 році¹

Упродовж 2014р. наукові та науково-технічні роботи в Україні виконували 999 організацій, 42,2% з яких відносяться до підприємницького сектору економіки, 42,0% – до державного, 15,8% – вищої освіти.

Розподіл кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук, %

Загальна кількість працівників організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, на кінець 2014р. становила 109,6 тис. осіб, у тому числі дослідників – 58,7 тис. осіб, техніків – 10,7 тис. осіб, допоміжного персоналу та інших працівників по 20,1 тис. осіб.

Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу

	Кількість працівників, осіб	У % до загальної кількості	Із загальної кількості працівників – жінки	У % до загальної кількості жінок
Усього	109636	100,0	53516	100,0
дослідники	58695	53,5	26890	50,2
техніки	10709	9,8	x	x
допоміжний персонал	20128	18,4	x	x
інші	20104	18,3	x	x
Мають науковий ступінь				
доктора наук	4260	3,9	1068	2,0
кандидата наук	14804	13,5	6561	12,3

У 2014р. частка виконавців наукових досліджень і розробок (дослідників, техніків і допоміжного персоналу) у загальній кількості зайнятого населення

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

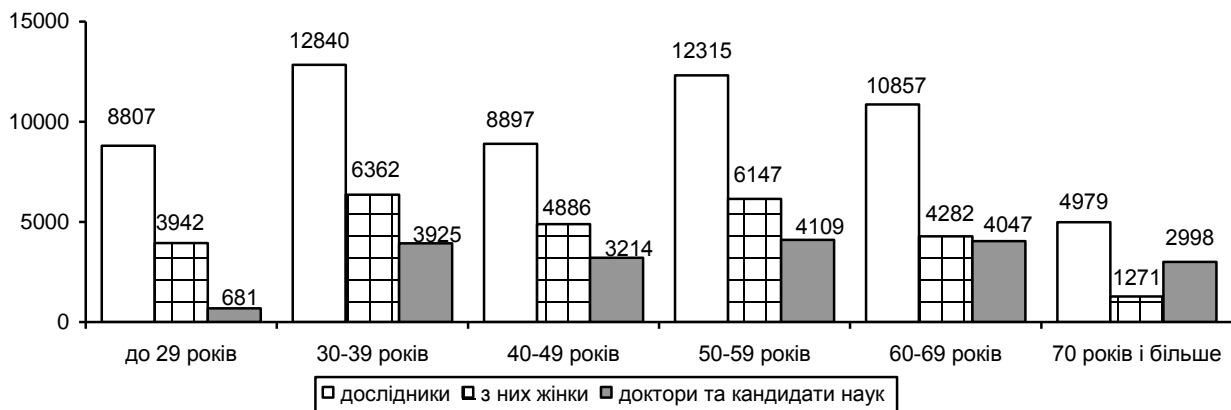
становила 0,50%, у тому числі дослідників – 0,32%. За даними Євростату, найвищою ця частка була у Фінляндії (3,20% і 2,28%), Данії (3,20% і 2,18%), Швейцарії (2,66% і 1,37%), Норвегії (2,56% і 1,81%) та Словенії (2,27% і 1,34%); найнижчою – у Румунії (0,46% та 0,30%), Кіпру (0,71% та 0,50%), Болгарії (0,74% та 0,52%) та Туреччині (0,74% та 0,63%).

Питома вага докторів та кандидатів наук серед виконавців наукових досліджень і розробок становила 21,3%. Частка дослідників з науковими ступенями становила 32,3%.

У 2014р. майже половину дослідників (45,8%) становили жінки. Частка докторів і кандидатів наук серед них становила 28,2%. Вищою за середню в Україні була питома вага жінок-дослідників у галузі психологічних наук (77,6%), педагогічних (73,3%), філологічних (72,6%), фармацевтичних (70,5%), мистецтвознавства (69,8%), історичних (68,4%), медичних наук (65,5%). Нижчою за середню – у галузі фізико-математичних наук (27,7%), технічних (37,0%), філософських (40,9%), національної безпеки (41,9%) та політичних наук (42,9%).

Понад три чверті загальної кількості докторів і кандидатів наук, які виконували наукові дослідження і розробки, працювали в організаціях державного сектору економіки, 7,1% – підприємницького сектору, 13,5% – вищої освіти.

Розподіл кількості дослідників за статтю і віком, осіб

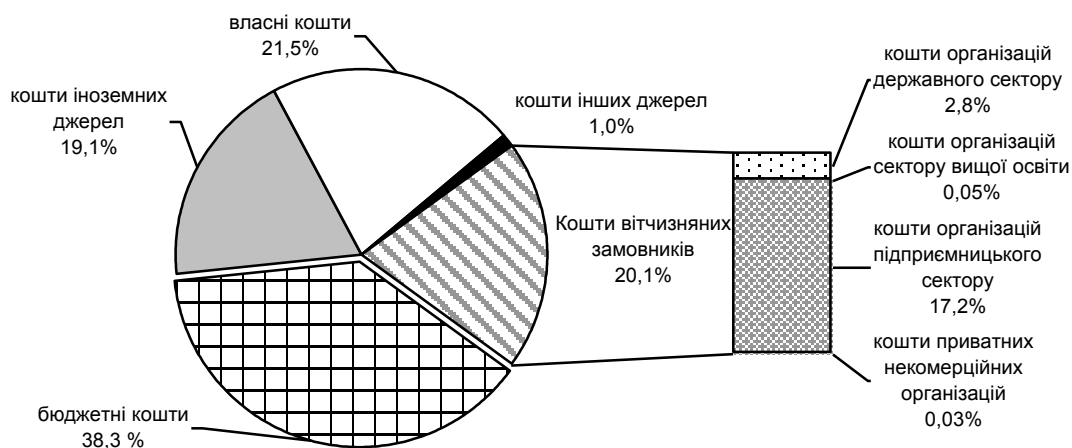
У 2014р. кількість спеціалістів, які беруть участь у виконанні наукових та науково-технічних робіт на засадах сумісництва, становила 48,5 тис. осіб, у тому числі дослідників – 42,7 тис. осіб, техніків – 1,6 тис. осіб, допоміжного персоналу – 2,3 тис. осіб. У їхній загальній кількості доктори наук становили 11,8%, кандидати наук – 46,0%, жінки – 46,4%, з яких половина – фахівці з науковими ступенями. Більшість сумісників (83,9%) працювала у вищих навчальних закладах, 62,5% яких – фахівці вищої кваліфікації.

У 2014р. загальний обсяг витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт власними силами організацій становив 10691,0 млн.грн., у тому числі витрати на оплату праці – 5015,0 млн.грн., матеріальні витрати – 2717,2 млн.грн., капітальні витрати – 237,9 млн.грн., з них витрати на

придбання устаткування – 188,2 млн.грн. Середньомісячна заробітна плата виконавців досліджень і розробок становила 3568 грн., що майже відповідає середньому рівню заробітної плати в економіці України (3480 грн.) і значно вище, ніж в установах охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (2441 грн.) і закладах освіти (2745 грн.), але нижче рівня оплати праці у сфері інформації та телекомунікацій (5176 грн.), фінансової та страхової діяльності (7020 грн.).

У 2014р. майже чверть загального обсягу витрат була спрямована на виконання фундаментальних досліджень, які на 96% профінансовано за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів. Частка витрат на виконання прикладних досліджень становила 15,9%, понад дві третини яких асигнувалися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, та 20,5% – за рахунок коштів підприємницького сектору. На виконання науково-технічних розробок спрямовано 49,3% загального обсягу витрат, які на 35,8% профінансовані за рахунок власних коштів, 34,2% – іноземними фірмами, 19,0% – організаціями підприємницького сектору. Частка витрат на виконання науково-технічних послуг становила 11,1% загального обсягу витрат. Більше половини загального обсягу витрат спрямовано на дослідження і розробки зі створення нових або вдосконалення існуючих видів виробів, технологій та матеріалів, 12,5% яких – на замовлення промислових підприємств.

Розподіл загального обсягу фінансування наукових та науково-технічних робіт в Україні за джерелами, %

За попередніми розрахунками, питома вага загального обсягу витрат у ВВП становила 0,68%, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,26%. За даними Євростату, частка обсягу витрат на наукові дослідження та розробки країн ЄС-28 у ВВП становила 2,01%. Більшою за середню частка витрат на дослідження та розробки була у Фінляндії – 3,31%, Швеції – 3,3%, Данії – 3,06%, Німеччині – 2,85%, Австрії – 2,81%, Словенії – 2,59%, Франції – 2,23%, Бельгії – 2,28%; меншою – у Чорногорії, Румунії, Кіпрі, Латвії та Болгарії (від 0,38% до 0,65%).

Загальний обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій у 2014р., становив 11251,2 млн.грн., у тому числі обсяг науково-дослідних робіт – 4385,4 млн.грн., обсяг науково-технічних розробок – 5611,9 млн.грн., обсяг науково-технічних послуг – 1253,9 млн.грн. Його питома вага у ВВП становила 0,72%.

Основними виконавцями фундаментальних і прикладних досліджень були організації державного сектору (відповідно 90,4% і 62,5% обсягу цих робіт), науково-технічних розробок і науково-технічних послуг – організації підприємницького сектору (відповідно 93% і 78,4%).

Кількість виконуваних наукових та науково-технічних робіт за напрямками

(од)

	Загальна кількість	З неї упроваджено
Усього	43167	30662
у тому числі зі створення нових видів виробів	4652	3250
з них нових видів техніки	1806	1146
нових видів технологій	3220	2088
з них ресурсозберігаючих	1435	910
нових видів матеріалів	1070	577
нових сортів рослин, порід тварин	2165	1848
нових методів, теорій	7462	4208
інших	24598	18691

Кількість робіт, що виконувались науковими організаціями України протягом 2014р., становила 43,2 тис., з яких більше двох третин упроваджено у виробництво або мали інші форми широкого застосування. Із загальної кількості робіт 10,8% спрямовано на створення нових видів виробів, 38,8% яких – нові види техніки; 7,5% – на створення нових технологій, 44,6% яких – ресурсозберігаючі; 2,5% – на створення нових видів матеріалів; 5,0% – нових сортів рослин, порід тварин, а також 17,3% – зі створення нових методів і теорій, більше половини яких були використані у подальшій роботі. У розрахунку на 1000 працівників середньооблікової кількості виконавців наукових досліджень і розробок загальна кількість виконуваних протягом звітного року наукових робіт становила 453 од.

Кількість друкованих робіт (публікацій), підготовлених виконавцями наукових досліджень і розробок, у 2014р. становила 327,9 тис. од, що в розрахунку на 1000 працівників середньооблікової кількості виконавців наукових досліджень і розробок становить 3439 друкованих робіт. Із загальної кількості друкованих робіт 6,6 тис. – окремі монографії, 637 яких видано за кордоном, 179,7 тис. – статті у фахових наукових журналах, 33,8 тис. з яких надруковано в журналах, що входять до міжнародних баз даних, та 15,2 тис. – підручники та навчальні посібники.

Упродовж 2014р. в результаті діяльності наукових організацій до вітчизняного патентного відомства було подано 8029 заявок на видачу

охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (далі – ОПВ), у тому числі 29,1% – на винаходи і 2,8% – на сорти рослин. До патентних відомств інших країн було подано 51 заявку, у тому числі 54,9% – на винаходи і 21,6% – на сорти рослин. У цей же період ними отримано 7864 охоронні документи України, в інших країнах – 62. Серед отриманих охоронних документів на ОПВ 28,5% – патенти на винаходи і 5,0% – на сорти рослин.

Винахідницька діяльність наукових організацій

	(од)	
	В Україні	В інших країнах світу
Кількість поданих заявок на видачу охоронних документів	8029	51
з них		
на винаходи	2338	28
на сорти рослин	226	11
Кількість отриманих охоронних документів	7864	62
з них		
на винаходи	2244	26
на сорти рослин	397	–

У 2014р. кількість науковців, які виїжджали за межі України з метою стажування, навчання, підвищення кваліфікації, становила 3,4 тис. осіб, для проведення наукових досліджень – 3,6 тис. осіб та для викладацької роботи – 281 особа. Переважна більшість виїздів (88,7%) проводилась терміном до 3-х місяців, 10,6% – до одного року, 29 осіб виїжджали більш ніж на 2 роки. Вітчизняні науковці брали участь у 7,6 тис. міжнародних семінарах, конференціях та інших заходах, що проводилися в інших країнах. Наукові організації та установи України здійснили 2,0 тис. таких заходів. На наукову роботу від міжнародних фондів було отримано 1885 грантів, у тому числі 63,3% індивідуальних та 36,7% – колективних. Загалом кількість науковців, які користувалися грантами, становила 4,5 тис. осіб.

Виконавець: Кісленко О.В.
тел. 287-65-49

120/0/05.3вн-15
27.04.2015